

SOČA

(Večerno izdanje).

Izhaja trikrat na teden - šestih izdajih, in sicer: vsak torek, četrtek in soboto, zjutranje izdanje opoldne, večerno izdanje pa ob 3. uri popoldne, in štano z uredniškimi izrednimi priloge ter s "Kazipolom" ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto 13 K 20 h, ali gld. 6-60
pol leta 6 " 60 " 3-30
četrt leta 3 " 40 " 1-70
Posamične številke stanejo 10 vin.

Naročnino sprejema upravništvo v Gosposki ulici št. 9 v Gorici v "Goriški Tiskarni" A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez depozitne naročnine se ne oziramo.

"PRIMOREC" izhaja neodvisno od "Soče" vsak petek in stane vse leto 3 K 20 h ali gld. 1-60.

"Soča" in "Primorec" so prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Solski ulici in Jellersitz v Namski ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra.

Uredništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. popoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 9.

Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu. Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravništvu.

Neplačanih pisem ne sprejemlje ne uredništvo ne upravništvo.

Ogledi in poslanice

se računajo po peti vrstah, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje širke po prostoru.

Naročnino in oglašje je plačati loco Gorica.

"Goriška Tiskarna" A. Gabršček tiska in zalaga razen "Soče" in "Primorca" še "Slovansko knjižnico", katere izhaja mesečno v snopiščih obsežnih 5 do 6 pol ter stane vsakega 1 gld. 80 kr. — Oglašje v "Slov. knjižnici" se računja po 20 kr. peti vrstica.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

Bog in narod!

"Gor. Tiskarna" A. Gabršček (odgov. ly. Meljavec) tiska in zal.

Trgovsko in obrtno društvo.

VI.

Naša obrtnja dandanes in v prihodnosti.

(Dalje).

3. Kovaštvo. — To rokodelstvo je videlo v naši deželi lepše dneve nego jih ima dandanes. Tačas, ko ni bilo železnice, je bila naša dežela prehod z juga na sever in narobe za neštete množice voznikov, ki so prevažali blago na svojih mogočnih vozovih. Ob vseh cestah je bilo dovolj kovačev, ki so služili lepe novce; tako vsaj zatrjuje ustno izročilo med ljudstvom še dandanašnji. — Pa tudi potrebe v deželi so oskrbovali v tedanjih časih domači kovači, ker tuji izdelki niso tako silili k nam, kakor je to dandanašnji, ko imamo železnico in je prevoznina razmeroma nizka.

Tisti lepi stari časi brez železnice in brzvoja so davno minuli. Kovaštvo se je jako skrcilo, ker ni več tujih voznikov in ker preplavljajo našo deželo izdelki iz drugih dežel.

Proti prvemu vzroku ni leka, pač pa je mogoč boj proti tuji konkurenci v naših domačih potrebah. Tudi tu je glavno sredstvo: večja strokovna izobrazba! Ako kateri rokodelc, ta'o je ostal naš kovač po večini enako priprost, kakor je bil pred 100 in več leti. — Novi časi, nove zahteve! Tudi kovaška obrt se jim mora ukloniti! Doma pa ni primernega zdravila; treba ga najti drugod! Sposobni mladi kovači morajo na tuje, pred vsem v mojster-ske tečaje tehnološkega muzeja na Dunaju. Povzdigniti treba kovaško obrt po zahtevah časa, vse drugo pride samo po sebi. Ako bodo naši kovači tekmovali tujim izdelkom, bo vsakdo raje podpiral domačo obrt!

Svoje oči pa moramo dvigniti še više tudi v tem oziru. Kdo ne ve, koliko poljedelskega in drugega podobnega orodja kupujemo v celi deželi od tujih tvrdk?! — Priprostega kovača že se zmoremo; ako je pa obrt tudi na naši zemlji le nekoliko večja, mora biti gotovo v tujih rokah. Zakaj bi ne imeli sami večjih mehaniških delavnic, večjih "fužin", ki bi izdelovale za domače potrebe

in za izvoz v sosesčino: lopate, vile, grablje, pikone, sekire, težke nože, kladiva itd. Take delavnice izbornu vspejajo na naši slovenski zemlji, a v njih se košatijo tujci. Potrebe takih izdelkov so tako velike, da jih nikdar ne morejo dovolj izdelati. Izvažajo jih tudi na Kranjsko, v Istro, Dalmacijo, v Bosno in Hercegovino. — Koliko je tu kruha za podjetne Slovence! Seveda treba založiti glavnice vsaj 100.000 kron.

Omenjali smo že kovaštvo na Lokovski planoti, ki spada bolj med takozvane domače obrti. Slovenski narodni ekonomski in rodoljubi sploh bi bili morali že davno posvetiti tej obrti več pozornosti. Kar čuditi se je prirojeni inteligenci prebivalcev tistega od vsega sveta odločenega dela dežele! Izdelki niso tako slabi, le za sedanjo napredno dobo ne odgovarjajo več in je povsod na prodaj dovolj ličnejših izdelkov — nemške domače obrti, v glavnem iz pokrajin ob Renu, kjer se je ta obrt čudovito razvila, ker so se za to pobrigali napredni Nemci.

Naši Lokovčanje so izdelali z roko na milijone žebeljev; a dandanes izdelujejo žebelje po tovarnah stroji, da bo moralo prenehati to izdelovanje na Lokovski planoti. Izdelovali so mline, nožiče, ravne in krive nože in druge priproste izdelke za hišno rabo. Kar je znal oče, to se je naučil tudi sin, napredka pa niti za las! Primitivnost izdelkov pred sto leti je tudi danes znak lokovške provenience. — Često občudujemo takozvane turške nože s krasnimi roči; turške podstavke za črno kavo; turške meče itd. Tudi to so izdelki domače obrti, ki se je tudi podedovala od stoletja do stoletja. — Naši Lokovčanje so bili že od pričetka bolj priprosti in na isti stopnji so tudi ostali.

Ali hočemo, da to domačo obrt v deželi res popolnoma zatrje tuja konkurenca? Ali ni mogoče, dvigniti jo tako, da bi bila pravi blagor za velik del prebivalstva?!

Kar so naredili Nemci s svojo domačo obrtnijo v kovaštvu v Renskih pokrajinah, isto kar posnemajmo mi v manjšem obsegu. Nič truda s premišljevanjem: kar posnemati je treba!

V pokrajinah ob Renu je tudi živela od starih časov domača kovaška obrt; iz-

delovali so najraznovrstnejša orodja in priprave za navadno potrebo. — Toda Nemci so o pravem času spoznali, da ta obrt bi morala propasti, ako ne bo napredovala z duhom časa, ki zahteva čedalje ličnejše izdelke. In res so neizmerno veliko storili za strokovno izobrazbo onih kovačev. Dandanes izdelujejo tamkaj najrazličnejša orodja za hišo in gospodarstvo sploh: mline, likavnike, kladiva, grablje, ključavnice, škarje, nože, vilice, žepne nožiče, meče, sablje, brivice itd. itd. vse od priprostitih do najfinjših vrst. Neizmerno veliko je takih ljudi, ki se pečajo s takim izdelovanjem. Najbolj znano središče te nemške domače obrti je Solingen.

Ti nemški kovači imajo v Solingenu svoje glavne založnike, ki zbirajo izdelke in jih spravljajo v promet. Tudi v naše kraje prihajajo skoro sami izdelki iz onih krajev. One velike trgovske tvrdke s temi izdelki nemške domače obrti se navedno imenujejo: Vertretung und Musterlager von vielen Solinger Klein-Industriellen. Te tvrdke so torej edino le nabiralnice, ki blago zbirajo od posamičnih kovačev in ga v velikih množinah dalje razpošiljajo.

Tudi v Kropi na Kranjskem je podobna domača obrt kakor pri nas na Lokovski planoti. Tam so že pred leti ustanovili zadružno. Ali naj ostanejo naši Lokovčanje res za vedno zapuščeni? Ali bi ne bilo mogoče njih obrt dvigniti po vzorcu ob Renu na Nemskem? Žebeljev ne bodo več kovali, pač pa se naučijo izdelovati take reči, ki se rade kupujejo daleč po svetu! Eto polje za mnogo razmišljanja, mnogo dela! Koliko je tu kruha za naše pridne roke!

(Dalje pride).

Pred otvoritvijo deželnega zbora.

V Gorici, dne 19. marca 1900.

I.

Državni zbor je odgojen, zato se otvorijo v najbližnjem času deželni zbori. Vsled tega stojimo pred otvoritvijo našega goriškega deželnega zbora.

Ob tej priliki nam stopa živo pred oči naša abstenenčna politika, katere baš do-

Prezobeni ste obe hkratu pogledali na tisto stran. Neke skrivne duri, takó vdolane v zid in pobarvane, da jih prej ni bilo mogoče spoznati, so bile sedaj odprte, in skozi nje sta stopila dva moža v sobo.

Lauretta je glasno zavpila, in zakrivši obraz z obema rokama, je padla na stol. A Bice se je dvignila ponosno, oprla roko na mizico, in se obrnila proti Pelagru, katerega je takoj spoznala, kakor je spoznala tudi Lodrisio. Z mirnim glasom in resno dostojnostjo je rekla prvemu:

"Oskrbnik, kakor vidim, ste zgrešili sobo. Tu biva tista, katero imate navado imenovati soprogo svojega gospoda".

Nevolja, ki jo je občutila deklica, ko je videla ta drzni in nesramni nastop, je bila takó močna, da je prevladala strah. Mahoma je začutila v sebi vso neke danjo moč svojega duha in telesa, blede lica so ji zarudela, v obeh je zasvetila svetloba, ki je bila zadnji čas vgasnila, iz njenega obraza in cele postave je vela sramežljiva resnost in deviška odločnost.

končava svoje 3. leto. Abstenenca je ostala brezplodna radi raznih vzrokov, največ pa vsled tega, ker naša deželnioposlanška deutorica v svoji celoti je bila zunaj dež. zbora, nesposobna za plodno delo. Dr. Gregorčič z grofom C. kot politiski voditelj ni znal ubrati prave poti, da bi si Slovenci pridobili potom abstinence kake koristi, ni znal priboriti si melioracij, potrebnih prispevkov za ceste, vodnjake itd., sploh ni vedelo politisko vodstvo, to je pred vsem dr. Gregorčič in grof Coronini, kam in kako kreniti, da bi se kolikor toliko okoristili z abstenenčno politiko!

Post tot discrimina rerum je prišel za dež. glavarja dr. Pajer, in pod njim so začela lani tista znana pogajanja, ki so pa ostala tudi brez vseh. Krivda za to je tudi na slovenski strani! Znano je se našim čitateljem pismo dr. Gregorčiča od 27. aprila 1899. do deželnega glavarja dr. Pajerja. V tem pismu je zahteval: potrebno jamstvo, da v dež. zboru se bo sklepalo le v popolnem soglasju obeh strank itd., popolno ravnopravnost obeh dež. jezikov, nastavljanje samo takih dež. uslužbencev, ki so zmožni obeh teh dveh jezikov, razdelitev poročil v dež. odboru po narodnostnem načelu oz. stroge paritete, podporo okr. šola, zalogom, podporo slov. obrtno nadaljevalni šoli, zamenjevanje, da se bodo podpirale ceste, uravnave rek itd., brezobestno posojilo vinorejcem itd., da se nemudoma izvrši sklep dež. zbora od 12. aprila 1892. glede na nakup delnic za Vipavsko železnico, da se reši vprašanje slov. javne ljudske šole v Gorici, da se odpravijo mitnice itd. Res je, da so vse te zahteve kot take opravičene, ali res je tudi, da vse te ne spadajo strogo v področje dež. zbora, da je bilo torej neumestno, staviti vse, in to kot pogoj za vstop v deželni zbor tačas, ko se je bilo pokazalo malce dobre volje, da bi bili prišli do kakega "modus vivendi". Vlada je videla, da slovenska abstenenca obstoji le v tem, da poslanci ne gredo v dež. zbor, da se pa zunaj njega ne znajo skoro niti ganiti, da bi na uplilih in pristojnih mestih se prikazali ter si vedeli pridobiti kaj haska iz abstenenčne politike. Videla je to, in zato je prišla do pogajanj, da so prišli naši poslanci v položaj, vsaj povedati, kaj hočejo! Povedal je to dr. Gre-

Lopova sta osupla. Za hip sta občutila nepremagljivo spoštovanje do tega vzvišenega bitja. Pelagrua, pobit od dekličnega pogleda, je vprl v tla svoje vražje oči. Prvi trenotek je bil videti zbežan tudi Lodrisio. Hladni kruti nasmeh mu je zginil z obraza, razžaljivo-zaupne besede, s katerimi je nameraval nagovoriti svojo žrtev, so mu obtičale v grlu. Sklonil je glavo v znak spoštovanja, katero je prvi trenotek resnično občutil, in je dajal jecljaje:

"Oprostite, milostljiva... nisem mislil..." in že se je hotel obrniti. Toda zavedel se je kmalu, in je rekel: "Ker imam govoriti z vami o Ottorinu, sem se nadejal, da mi ne boste štel za zlo..."

Pri prvem pogledu tega neizprosnega sovražnika svojega soproga je Bice nekako razumela, o čem se gre, in uvidela, da njene bojazni zadnjega časa so se kazale, žal, predobro utemeljene. "Vitez", je odgovorila, ne da bi mogla prikriti grozo, ki jo je obdajala vso, "ne rogate se nesreči nedolžne ženske. Jaz trepetam, ker sem v vaši oblasti, kakor mora gotovo biti tudi tisti, katerega ste imenovali, in

— 119 —

MARCO VISCONTI

ZGODOVINSKI ROMAN

**

Italijanski napisal Tommaso Grossi.

(Dalje)

"Sedaj ti povem", je zopet pripeljal gospodinjo, "na čem temelji moja bojazen. Vedeti moraš, da tisti večer, ko sem bila s svojim očetom in teto pri veselici v hiši Marka Viscontija..."

Toda neki šum pri vratih, skozi katero se je prihajalo na mostovž, je vstavil njeno nadaljno pripovedovanje. Nekdo je trkal na vrata. Postrežnica se je stresla vsa in je hotela vstati. Toda Bice jo je prijelja za roko, ter ji rekla potihoma: "Ne premakni se od tod! Nečem, da bi odprla nikomur!"

"Lauretta! Lauretta!" je klical zunaj Pelagrua, katerega ste koj spoznali po glasu, "prišel je neki vitez z vestmi o Ottorinu in želi koj govoriti s tvojo gospodinjo".

gortič, a pri citovanem pismu, s katerim pa je goriske Slovence le osmešil in kompromitoval pred vlado, da od takrat dalje sploh več ne šteje resnim naših zahtev. Kdor hoče biti politični voditelj, mora tudi vedeti, kaj dela, posebno v kritičnih položjih. Tega pa naše politično vodstvo ni vedelo, zato si je pa tudi z enim pismom samo zaprl pot v dež zbor. Vlada, ki je že tako nam nenaklonjena, molči ter se več ne gane, naši „narodni voditelji“ pa gledajo, od kod jim prilete v usta pečene yure!

Politično vodstvo, ki je tako zagazilo, kakor Gregorčič-Coroninijev, bi bilo povsodi drugodi odstopilo. No, pri nas je izginil izmed dež. poslancev Coronini, „voditelj“ Gregorčič pa je pridelal mesto odstopa tisto veliko gonjo po celi deželi, katera se vedno ni prenehala. Nevspehe abstinencijske politike meče na vrat dr. Tumi, da bi stal sam čist nasproti narodu v tem pogledu. Ali narod ve, da abstinencijska politika pod vodstvom Gregorčič-Coroninijevim ni rodila nikakega sadu, marveč je zadala našemu ljudstvu le škodo, narod ve, da so izgubljena 3 leta, ve, da je brez sleherne koristi za prihodnost vsa tista škoda, katero mora sedaj trpeti. Taka škoda bi bila skoro brezpomembna, ako bi bil vspeh politike tak, da bi se bil spremenil sistem ter bi dobili v enem letu to, kar smo zamudili v treh, kakor se je prvotno mislilo, in kakor se je tudi tolazilo one goriske Slovence, ki so bili zbog abstinence zadeti v svojih vitalnih interesih.

Torej: naša deželnozborska deseterica je šla iz dež. zbora, ker si tam ni znala pridobiti niti del tega, kar je sicer hotela, in se spustila v abstinencijsko politiko. Ta politika pa je ostala tudi brez vspeha. Nastane vprašanje: Ali smejo ti moške v dež. zbor nazaj tje, kjer prej s svojim cincarskim postopanjem niso mogli naprej, nazaj tje, odkoder so šli pred 3 leti, in so potem druge, abstinencijske politike, ostali tako praznih rok, kakor so bili takas, ko so zapustili dež. zbornice? — Tisto cincarsko politiko pa je naš narod že zdavnaj zavrgel, ali v sedanji sestavi naša deseterica pod polit. vodstvom dr. Gregorčiča se vedno ni sposobna za drugo! In pod tako tudi nimamo pričakovati nikakih vspehov! — Ako vstopijo naši poslanci v dež. zbor, bomo na tem, kakor pred 3 leti, da se celo na slabšem. Na stolu dež. glavarja sedi namesto grofa Franca Coroninija vit. Pajer, to je mož, ki tudi kot dež. glavar ostane strankar in je pripravljen, kadar treba, tudi odločevati s svojim glasom v prilog italijanski stranki, česar prej pod grofom Francem Cor. ni bilo. Tekom treh let je prišlo namesto vspehov v dež. zbor se to zlo, da dež. glavar ostane kot tak tudi strankar v pravem pomenu besede.

Ali ne sledi iz vsega tega nujna potreba, temeljito spremeniti smer naše politike? Da se pa to more zgoditi, — ali ni potreba skoro vseskozi premembe v naši poslanski deseterici?

kogar ime v vaših ustih ima za me le pomen sovražnega zalezovanja. Če je to res, potem jaz nimam druge pomoči in obrambe nego le solze in tugovanje. Jaz uboga ženska, neoborožena, vgrabljen in spravljena v ta neznani kraj, daleč od vsakega zaščitnika, brez nobenega svedoka krivice, ki se mi godi, razen te nesrečnice, katera mora tudi z menoj trpeti. — takó rekoč je kazala Lauretto, katera je pri teh besedah dvignila oči nekoliko osrčena, nadejaje se, da bi iste omilile srce njenih preganjalcev — „jaz sem v vaših rokah. Tu sem“, je nadaljevala Bice kakor navdihnjen, „kakor trst, kateri lahko prelomi, kadar se vam poljubi. Toda nad nami je Bog, ki vidi najskrivnejše kote na zemlji, in proti kateremu je šibka vsaka moč; Bog, ki vidi solze žalostnega človeka, bo zahteval račun od siloviteža, ki jih je zakrivil.“

Lodrisio, jezen, da ga je razkrinkala in takó ozmerjala deklica, osramočen pred Pelagruo in sam pred seboj, ker se je bil početkom skazal neodločnega in se ni znal ubraniti spoštovanja do nje, je bil sedaj zopet navadni Lodrisio; in z držnim, porogljivim vedenjem, katero se mu je bilo za hip ponesrečilo, je dejal:

Dopisi.

Iz učiteljskih krogov na Gorškem, 18. marca. — (Rusčina v naših solah. Gmотно stanje učiteljstva).

„Za druge delamo in zase“ Stritar.

Mnogo hrupa je prouzročil in mnogo prahu je zvihral svojedobno predlog kranjskega deželnega zbora, da se na ljubljanski realki vpelje rusčina kot neobligatni predmet v ono šolo. Ta predlog, ki je postal sklep, je naša vlada zavrnila in ga ni odobrila, da bi se rusčina poučevala na ljubljanski realki. — Tedaj pri nas v Avstriji se rusčine boje, četudi ni ta strah prav nič opravičen.

V Nemčiji se rusčine nič ne boje in jo celo smatrajo kot potrebno in jo vlada priporoča. — Tako citam v „Jahresbericht für das Unterrichtswesen Hamburgs für das Jahr 1898-99“ (Letno poročilo o šolstvu v Hamburgu za letno 1898-99) sledeče: „Den Unterricht in russischer Sprache hat seit kurzem die Stadt Berlin in den Fortbildungsschulen eingeführt, um namentlich jungen Technikern, die später einmal nach Russland gehen wollen, schon jetzt Gelegenheit zu geben, auch die russische Sprache von Grund aus zu erlernen. Ferner hat der Director des königlichen Prinz Heinrichs-Gymnasiums in Schöneberg den Unterricht im Russischen, der natürlich sowohl hier wie in den Berliner Fortbildungsschulen nur facultativ ist, zugelassen, und haben sich bei dieser Anstalt namentlich Söhne hoher Beamten und Militärs zur Theilnahme an dem Unterricht gemeldet. Gegenwärtig beträgt die Zahl der Schüler vom Prinz Heinrich-Gymnasium, wo der russische Unterricht soeben erst eingeführt worden ist; bereits 8, während in Berlin von den Fortbildungsschulen seit der am 1. Oktober erfolgten Einführung dieses Lehrzweiges schon 27 daran theilnehmen. Zum Lehrer für den wichtigen neuen Sprachenunterricht ist an beiden Stellen der seit langen Jahren bei sämtlichen Staatsbehörden und Gerichtshöfen Berlins, sowie des Herzogthums Braunschweig als vereideter russischer Dolmetscher thätige Sprachenlehrer August Nacht bestellt.“

Iz tega pač sledi, da Nemci uvažujejo znanje ruščine kot potrebno, docim se pri nas to ne spoznava. Pesnik Stritar bi prilično rekel:

„Slovenec nima sreče; blagoslova
nebo na dela ne trosi njegova“.

kajti se „sorodnega“ mu jezika mu ne pusté se učiti. Upamo, da se bode kmali razvedrilo in lepše zvezde nam sijale. Vederemo!

Učiteljstvo upa, da pride kmali do zvišanja plač. Vsaj tako smo čitali neke interpelacije v državnem zboru. No, neka bude! Kakor doznajemo, se v tej zadevi solidarni nemški, češki, poljski in slovenski učitelji, kateri so svoje poslance naprosili delovati v tem smislu. V tej zadevi bi bilo pa umestno, da bi bile tirjave učiteljstva enotne, to je jednake, kajti v nekotnih kronovinah terjaja učiteljstvo, da naj bode začetna plača enaka oni

„Meniš, moj otrok, da prav pristoja tako vedenje lepi deklici, kakoršna si ti? — O kratko nikar! Nehaj torej, nehaj!“ Takó rekoč se ji je bližal.

„Ne hodite mi blizu!“ je zakričala deklica vsa preplašena, in takó rekoč je stekla k oknu, ki je segalo doli do poda, in odprla z vso silo zatvornice. „Ne hodite mi blizu!“

„No, no, neumnica! Pomiri se, saj te nečem snesti! Glej, ostanem tu, ali pa se vrnem na prejšnje mesto, če hočeš.... Ali je prav takó? — Vrag! saj ti nečem drugega, ko pogovoriti se s teboj v tvoj prid....“

„V moj prid?“ je dejala deklica. „Poberite se, to je jedina dobrota, katero mi morete skazati.“

„Ali res ne morem jaz nič drugega za te storiti?“

„O, dà! mogli bi storiti mnogo več. Mogli bi me rešiti iz teh smrtnih težav, peljati me zopet k mojim starišem, in pustiti me, da tam umrjem v miru v naročji svoje uboge matere. Oh, storite to, če imate človeško srce, storite v imenu tega, kar vam je najdražje na svetu, storite v božjem imenu!“

(Dalje pride).

najnižjega činovnega (XI) reda, docim gredo drugi pod ta nivo (nivo). Ti namreč zahtevajo, naj bode začetna plača 1200 K. (600 gl.) za učiteljstvo z zrelostnim spričevalom; a poleg tega naj bi bilo se stanovanje prosto ali pa primerna odškodnina. Kakor doznamo, se je učiteljstvo zjediniло v tem, da se prvo uveljavi. To pač zahteva tudi § 55. državne šolske postave, da naj ima učitelj tako plačo, da bode lahko stanu primerno živeti z družino brez postranskih dohodkov. V tem postopanju je treba edinstvi. Vsi učitelji moramo enako zahtevati. Uradniki so v vsej Avstriji — seveda po razredih — enako plačani, ne oziraje se na kronovine. Tudi v nas mora biti tako.

Merodajnim krogom torej nasvetujem edinstvo. V edinstvi delajte za solo in učiteljstvo in tako tudi za narod. Stritar pravi:

„Kedó je rodoljub, ne ker je „moda“,
črti prepire prazne in razpore,
storiti iz srcá želi, kar more,
v razvoj in srečo dražega naroda —“

Domače in razne novice.

Smrtna kosa. — V nedeljo je umrl v Tolminu v visoki starosti 90 let g. Ivan Premrov pl. Premierstein, c. kr. notar v p. in veleposestnik. Pogreb je bil danes dopoldne ob 9. uri. Naj v miru počiva!

O izvrševalnem odboru naše stranke pravi „Gor.“, da je v njem največ — krčmarjev, kar znači, da bo to prava „Wirtshaus-politika“; glavni namen jim bo agitacija itd. — „Gor.“ bi bila ponosna, ako bi smela med svoje šteti vse one krčmarje. Pa jih ne more, zato kvasi o — kislem grozdju!

Iz poročila o delovanju bolnišnice usmiljenih bratov v Gorici za lansko leto posnemamo, da je bilo sprejetih na medicinskem oddelku tekom leta 480 bolnikov, s preostalimi od l. 98. jih je bilo 562. Bolnih na pelagri je bilo 26. Na psihiatričnem oddelku je bilo sprejetih 45, od prejšnjega leta jih je preostalo 94. Na kirurškem oddelku je bilo sprejetih 487 bolnikov; od prejšnjega leta jih je ostalo se 35. — Največ bolnikov v bolnišnici je bilo delavskega in kmetskega stanu, gledé na dežele pa so bili iz vseh avstrijskih pokrajin, kakor tudi iz inozemstva: iz Prusije, Rusije, Švice, Nemčije, Italije itd. — Konventu usmiljenih bratov, ki oskrbujejo bolnišnico, stoji na čelu brat Fructuosus Mayer.

Potreba blaznice. — Število nesrečnikov, ki zblazne, se, žal, množi, kakor v drugih deželah, tako tudi v naši. Večkrat se smo to poudarjali, ko se je govorilo o napravi blaznice, katere pa doslej še vedno ni. To je velikanski nedostatek v deželni upravi, in skrajni čas je, da se ta nedostatek odpravi. Ti nesrečniki so spravljani le za silo po drugih bolnišnicah v Gorici in drugodi, še celo v Italijo jih pošiljajo, kar vse stane obilo preveč denarja. Potrebo blaznice z zdravniškega stališča označuje dr. Fratric v poročilu o delovanju v bolnišnici usmiljenih bratov v Gorici tako-le: Kakor že, skozi mnogo let tako tudi v letošnjem poročilu moram izrecno naglašati, da mali percentni stavek onih, ki se odslove iz blaznice kot ozdravljeni, je pripisati pomanjkanju blaznice, postavljene po modernih načelih psihiatrije; dalje ker sedanji tako tesni prostori so docela nezadostni za veliko število umobolnih.

Slovensko učiteljstvo na Primorskem — pozor! — Pise se nam: Ni čuda, da se je slovensko učiteljstvo na Primorskem ob znanih obupnih razmerah jelo izseljevati v sosedne kronovine. Vzemimo le jeden zgled! Na Primorskem ima učitelj I. plačilne vrste 600 gl., II. pl. v. 500, a III. pl. v. 400. gl. na leto, docim ima na Kranjskem učitelj I. razreda 800, II. raz. 700, III. razreda 600, a IV. raz. 500 gl. letne plače. Provizoričen učitelj ali učiteljica na Kranjskem dobiva brez izjeme 400 gl. letne plače. Potemtakem ima na Kranjskem učitelj III. razreda toliko plačo kakor I. plačilne vrste na Primorskem! A treba premisliti se, da se kranjskim učiteljem odmenjajo plače po službenih letih. Iz sedanje razvrstitve kranjskega učiteljstva gledé plač se lahko posname, da se učitelj, ki je 10 let definitiven, uvrsti navadno v III. plač. raz. (s 600 gl.); kdor je definitiven nad 15 let, pride v II. pl. v. (s 700), a kdor služi definitivno nad 20 let, dobi plačo I. plač. razreda. Vrh tega je na Kranjskem lahko do-

biti postransko službo: tajnik o ali organisto vsake.

Uprav sedaj je razpisana učiteljska služba na dvorazrednici na Trebelnem pri Mokronogu, (v okraju kranjskem), kjer nadučiteljje goriski rojak, g. Janko Leban.

Ker je na Kranjskem samem pomanjkanje učiteljstva, naj bi se za to službo oglašil kak učitelj ali učiteljica s Primorskega. Kranjski šolski svet si želi — učiteljice, ki dobi, naj si bi bila komaj absolvirana kandidatinja, torej provizorična, 400 gl. letne plače.

Prosnje se vlogoje pri c. kr. okrajnem šolskem svetu v Kerkem do 31. t. m.

Torej, slovenski učitelji in učiteljice na Primorskem: pozor!

Opomba uredništva: Dopis priobčujemo, ker smo izrecno naproseni za to, ali rečemo, da težko gledamo, kako se selijo učitelji in učiteljice iz dežele drugam, ker ni od nikoder pomoči, da bi se končno rešilo pereče učiteljsko vprašanje. Pričakujejo rešitev od bližnjega zasedanja dež. zbora, ali kdo ve, kako in kaj bo z njim. — Dopis naj služi kot vspodbuda poklicanim učiteljem za urejenje in zboljšanje učiteljskih plač v deželi!

„Sveta pokorščina“. — Ljubljanski „Slov. list“ piše:

„Malorčje v sredo v „Narodu“ ukazal Gabršček v Gorici, da naj „z vso ostrastjo in čilostjo“ v „Soci“ napada kardinala Misio, ker ta hoče razširiti gorisko deško semenišče. Gabršček je namreč in bolj zvesto nbožal kot najbolj pametni kužek. Zadnji terek je že prilezel v „Soci“ obširen članek, v karetem bi je po kardinalu in duhovnikih.“

Prosimo prestavno uredništvo „Slov. lista“, naj pogleda v štev. 28. „Soci“, ki je izšla dne 8. marca t. l., ter naj prečita vest: „Pomanjkanje duhovnikov.“ Tam smo govorili o kardinalu v zvezi ter rekli, da se k tej reči povrnemo o prvi priliki. Taka prva prilika je bila danes teden. — Pripominjamo, da št. 28. je izšla že dne 8. t. m. Torej, na kako komando smo pisali proti kardinalu v zvezi? V ostalem pa naj bo le potolažen preljubi „Slovenski list“, ker tisti članek je sestavljen po glasovih iz dežele, in ni morda niseł enega človeka! „Sl. list“ seveda vdrilna zopet po Gabrščeku, ker brez udriljanja po osebah ne more živeti. Povedali smo že, da Gabršček tistega članka ni pisal.

Boga so prosili pomoči, in uslišal jih je. — Dopis iz Kobariškega Kola „kmetavolilca“ v zadnji številki „Prim. lista“ nam tako ugaja, da se moramo danes še malce pobaviti z njim. Naravnost imenitna sta namreč na zadnjo državnozborsko volitev se nanašajoča stavka: „Boga smo prosili pomoči. On nas je uslišal.“ Torej Boga so prosili na pomoč, da bi bil izvoljen grof Coronini, in Bog jih je tudi uslišal, da je bil izvoljen grof, ta „Ljubljenec naroda“, ki ljubi goriske Slovence tako, da niti v drž. zbor ni sel v sedanjih takó krivičnih casih. Ves čas je bil doma, niti zganil se ni s Cingraro, — kaj njemu mar za goriske Slovence! In za izvolitev takega poslanca so prosili Boga pomoči — in tudi uslišal jih je ter dal goriskim Slovencem drž. poslanca, ki sedi doma namesto v drž. zboru. Glejte, kako skrbi za nas Bog! In vse to se je zgodilo na priprosnjo „kmetavolilcev“ v Kobariškem Kolu! — Ne moremo verjeti, da bi bilo v Kobariškem Kolu kaj takih „kmetavolilcev“, ki bi bili molili k Bogu gledé na zadnjo državnozborsko volitev: kaj takega jim pač ni prišlo na misel, kolikor jih poznamo, zato mislimo, da kaj takega more zapisati le kak doktor tepelogeje!

Časnikarji bandito. „Gorica“, „Primorski list“ in „Slov. l.“ se bavijo v vsaki številki, „Slovenec“ pa pogosto z g. Gabrščekom. Vse, kar koli dobé v „Soci“ ter jim ne ugaja, podtaknejo g. Gabrščeku ter udrilnejo po njem s katoliškim kolcem, prav kakor da vsaka beseda, katera stoji v „Soci“, je potekla iz njegovega peresa. Ti gospodje dobro vedo, da en sam človek, zlasti če ima se dosti drugega posla, ne more napisati treh števil na teden tako velikega lista, kakor je „Soci“, ali vsajedno udriljajo le po njem, čes: ubijmo ga! Zato jim ne zadošča polemika s „Soci“, ampak osebo g. Gabrščeka morajo spravljati na dan ob vsaki priliki, kadar padejo na kak članek ali vest v „Soci“. Seveda, njam je lahko, Gg. nunci okoli „Gorice“, „Prim. l.“, „Slov. l.“ in „Slovenec“ hodijo vsako jutro mahačat, in pri mašisi dajo odvezo za lamparje, katere so napisali prejšnji dan proti svojemu bližnjemu, potem

čez dan pa nadaljujejo osebni boj. Ako njihova podtikanja zadevajo res osebo, proti kateri gredo, ali ne, to jim je postranska reč! — Namen posvečuje sredstva — pri masi si dajejo odvezo — pa je vse prav! Dr. Gregorčič, dr. Pavlica, kural. Koblar in kanonik Kalan so lepo združeni v tem pogledu. Lepa banda! Prosit!

Prof. Čebular — zlorabil svojo častno službo. — Od sočlanov nadzorstva nam je sporočeno, da je prof. Čebular zlorabil svojo nadzorniško službo. Meseca decembra je nadzorništvo res izreklo one pomisleke, ali le "ravnateljstvu, ako se mu zdi primerno, da se na nje ozira, nikakor pa to ni bilo namenjeno za občni zbor in za javnost. — To radi verujemo! Reč je torej dognana! Prof. Č. je zlorabil svojo moč, da je ustregel politični stranki! In takih spletkarjev ne sme trpeti noben denaren zavod!

Gledališče Kautsky. — Sinoči je dal g. Kautsky šesto in zadnjo predstavo v Gorici. Historična pantomima "Razbojniki v abruških gozdih" iz 16. stoletja v krasnih kostumih je bila izvrstna. S 6 predstavami, katere je priredil v Gorici in pri katerih se je program vedno premijal, je pokazal g. Kautsky popolno izurjenost v svoji stroki, posebno v elektrotehniko. Vzak, kdor je te predstave obiskoval, mu ni bilo žal, ker se je vslej izvrstno zabaval.

Dve nesreči. — Poročajo nam iz Ajdovščine: Tekom 3 dni sta se dogodili tukaj 2 nesreči. V dvorani g. B. je padel sinu gospodarja tam stoječi tram tako nesrečno čez prsi, da je umrl vsled tega v 24 urah.

Lahko si mislite žalost staršev, ki so izgubili čvrstega 12 letnega dečka na tak način!

Druga nesreča je bila v 1/2 ure oddaljeni vasi Čohi. Mati Čoha je pustila doma samá dva dečka. Eden je star 2, drugi pa 7 let. Mati je nesla soprogu zajutrek na delo. Ko se vrne, dobi mlajšega dečka v sobi v plamenu. Poslali so nemudoma po zdravnika, ali vse je bilo zaman, ker vsled hudih opeklin je deček umrl v 2 urah. — Prva nesreča je bila 14. in druga 16. t. m.

Kako smo bili zastopani v državnem zboru. — V baš minolelem zasedanju drž. zbora je bilo čuti od vseh strani države najrazličnejših predlogov, interpelacij, itd. Goriskim Slovencem se gotovo dobro ne godi ter imajo nujnih potreb na vseh koncih in krajih, opravičenih pritožeb itd., torej bi morali čuti v drž. zboru v vsakem zasedanju kaj odmeva iz naše dežele neverjetnostij. Ali v prošlem zasedanju je bilo čuti le neki malenkostni predlog za pomoč brkinski planoti, oškodovani po žledu (gorati dal dežele je pri tem izpuščen), drugega pa nič! No, to je tudi umevno! Dr. Gregorčič nima več smisla za narodno delovanje, grof C. pa sploh na Dunaj ni šel. Kdo torej naj se oglasi za nas v drž. zboru?! — Dokler ne bomo imeli na pristojnih mestih mož v pravem pomenu besede, se tudi nam ne bo godilo bolje, kakor se nam godi. — Tista "liha" politika pa nam ni rodila še nobenega haska.

Za "Šolski dom" v Gorici je nabrala gospica Škodirjeva na svatovščini K. Rebkove z g. Antonom Kompare v Lokavcu dne 24. februarja kron 10.

Listnica. — G. dopisniku iz O. Hvala lepa za pismo. Kar se da porabiti, priobčimo. Prosimo, sporočite, kakor obljubujete o C. Storite nam uslugo. Zdravi! G. dopisniku iz Gorice: Hvala! Pride prihodnjič! G. I. L. v T. na Kr. Hvala za poslano. Na dopis Vam odgovarjamo zajedno v posebnem pismu. Zdravi! — G. dopisniku iz kalskih hribov: Pride. G. dopisniku iz Čr.: Hvala! Prav, da ste nas opozorili!

Razgled po svetu.

Državni zbor je bil v soboto odgođen, da bodo zborovali dež. zbori ter da se nadaljujejo pravne konference. Kaj je dosegel drž. zbor? Skoro nič. Kontingent novincev je bil dovoljen rednim potom, izvoljene so delegacije, drugega pa skoro ni bilo. Načrt o obrtnem redu se ni gotov, vprašanje o premogarskih stvarkih še ni rešeno, narodi niso pomirjeni, torej nikakih znatnih uspehov ni. No, zato pa bo sklican drž. zbor zopet v maju, in tačas menda vlada se pobrine,

da dožane tudi druge nujne reči ne le kontingent novincev in slično! Mladocihi niso obskrbitali načrta zakona o tem kontingentu, ali tega niso storili povsem v soglasju s češkimi narodom, ker ponekod na Češkem se dvigajo proti novatenju, in nekatere občine odklanjajo dopise vojaških oblastij v tem pogledu ter tie "dovolé niti prostorov, kjer bi se vršilo novatenje!" — Vsekakor se porajajo reči, ki stopijo v prih. zasedanju drž. zbora s tako silo na površje, da bomo vendar končno vedeli, kaj in kako je s tem našim imenitnim drž. zborom!

Konec stvarkam na Češkem. — Današnji jutranji listi poročajo, da so stavke končane. Izdali so poseben oklic, da premogarji naj gredo nazaj na delo, ker drž. zbor je odgođen, revščina med stavkajočimi delavci velika, denarnih sredstev za vzdrževanje stavk ni, itd. Radi tega je šla že veličanska večina delavcev na delo, le v Kladnem jih je v stavki še vedno 75%. Gospodarji so pripravljeni, zvisati plačilo ter se pogoditi glede delavnika. Tako so stavke po večini pri kraju.

V delegacije so izbrani poleg zadnjih za Primorje omenjenih za Kranjsko: Vencajz, dr. Krek, namestnikom; za Štajersko Mosdorfer in grof Stürkyh, namestnikom Poimner; za Korosko: Lemis, namestnikom Hinterhuber; za Dalmacijo: Bulat, namestnikom Borčić.

Konferenca med trentinskimi in tirolskimi poslanci. — Ministerski predsednik dr. Körber je sklical konferenco trentinskih in tirolskih poslancev, na kateri bi se poskusilo priti do kakage sporazumljenja med njimi. Konferenca je bila v nedeljo. Na dnevnem redu je bilo tudi vprašanje o avtonomiji trentinski, katero je bil stavil svoj čas dr. Kathrein v imenu nemških poslancev s Tirolskega.

Minister Giovanelli bi rad malce popravil svoj prečuden govor z ozirom na 8 urni delavnik v premogokopih. Zato se je te dni nekako opravičeval. Referentu časopisa "Öst. Volkszeitung", katerega je najbržeje sam naročil, je pravil, da ni nasproten osemurnemu delavniku, ali ve, da ga sedaj po zakonu v nekaterih premogokopih upeljati ne gre. Da bi se pa skončala stavka, zato pa vladi niso na razpolago "sredstva". Za sedaj je treba samo počakati, kako se cela reč razvije. — Malo kdo verjame odkritosrčnosti teh besed, ker se jim pozna, da so izrečene le zaradi bivše velike "burje".

Osemurni delavnik v angleških rudoin premogokopih. Angleški parlament je te dni obravnaval načrt predloga o osemurnem delavniku v rudoin premogokopih. Načrt je bil zavrnjen s 24 glasi, v glavnem iz razloga, da se država nima vmešavati mej delodajalce in delavce. Na Angleškem je v dvch okrajih tudi delavstvo samo proti osemurnemu delavniku. Zakaj? Naravno, ker ima delavnik krajši, namreč 7 ur! Podoben načrt za osemurni delavnik je bil zavrnjen v parlamentu že l. 1892. s 112 glasovi, l. 1897. pa z 41 glasovi. Letos je večina imela samo 24 glasov; po tem padanju protivnikov osemurnega delavnika v rudoin premogokopih je sediti, da temu zasijajo lepši dnevi.

Stavke. — Državna oblast v Piznu je bila sklicala 17. t. m. na inicijativo stavkajočih delavcev upravni urad na posvetovanje. Delavci so stavili svoje zahteve: da se sprejme vsi nazaj v delo, povišanje plačila, pomnoženje kvantite premoga, ki se razdeluje med premogarje brezplačno, itd. Gledé splošnega sprejetja delavcev v delo zastopniki premogokopov niso mogli dati nikakega določnega odgovora, češ, da ne vedo za mnenje vseh, kar se pa tiče drugih zahtev, jih treba preštudirati, in bi se dalo ugoditi jim. Izjavili so zastopniki rudnikov še, da stopijo v pogajanja z delavci, ali le takrat, ko začno zopet delati.

Odbor stavkajočih delavcev v ostrovsokarvinskem okraju je naznanil pristojni oblasti pogoje, pod katerimi stopijo delavci v delo. Zahtevajo med drugim tudi, da sprejmejo vse v delo. Stavkajočih premogarjev je tam okoli 21.000. Mir se ne kali.

Na več krajih imajo shode, katere pa oblasti, če le mogoče, prepovedo. V Karvicu se je zgodilo tako. Vsled tega se je zbralo veličansko število premogarjev, ki so šli v neki premogokop, kjer se je delalo, da za branijo nadaljevanje dela. Prgnali so jih orožniki. Enako je bilo v Turnicu, vsled česar je lepo število delavcev zopet začelo stavko.

Stavka traja že devet tednov. Nemiri nastajajo; bati se je največjih izgrediv. Delavci so trdno prepričani, da morajo zmagati; da bi začeli brez zmage zopet delati, nato nikdo ne misli. Vlada pa "nima sredstev". Ko bo pa tekla kri, jih bo pa imela. Bajonetel!

Župan v Pragi, dr. Srb, je bil v soboto slovesno umeščen. Namestnik Coudenhove je pozivljaj župana, naj vodi občinsko upravo povsem nepristransko, ter naj se ne

ozira morda na konfesije ali narodnosti tako, da bi to oziranje bilo v kvar drugim. Župan je obljubil svečano, biti nasproti vsem objektivni, ter držati se načela ravnopravnosti in enakovrednosti Čehov in Nemcev. Kot sin češkega naroda pa bo zastopal pravice njegove neustrašeno. On je zajedno čuvar državnopravne misli, ker kot župan mesta Prage ima v varstvu ključ k shrambi insignij češkega kralja. On po češkem narodu želi, da bi zvonovi na Hradčinu zvonili kmalu v pozdrav kronanemu češkemu kralju. Slovesnost županovega umeščenja je bila veličanska.

Vojna v južni Afriki. — V predsedniški palači v Bloemfonteinu prebiva torej maršal Roberts, ki se smatra danes vladarjem republike Oranje. Angleži proglašajo namreč, da je dosadnji predsednik Stejn odstavljen, ter da se je samostojnost republičanske vlade prenehala. Mesto Bloemfontein, da si glavno in stolno mesto, šteje 3700 belih in 2500 črnih prebivalcev. Buri so mesto zapustili in in odšli proti severju. Sprejem Roberta v Bloemfonteinu nikakor ni bil tako sijajen in pristrčen kakor trdijo angleški listi, nego so ga pozdravili le anglosilski meščani, ne pa Buri. Buller, ki je hotel poslati Warrenovo divizijo v Kapstadt, ter je bila divizija že vkrcana, je poklical divizijo zopet nazaj ter pozval še 1000 mož. Natal torej še nikakor ni angleški in če potrebuje Buler vedno več vojakov, kaže to, da ima pred seboj še močne čete Burov, katerih se danes se ne upa zgrabiti. V Kaplandiji pa se vstaja siri in siri. Buri imajo trdne nade, da jim bode vstaja pomagla razcepiti sovražnika. Splošno se sodi, da sta Stejn in Krüger samo radi tega poprašala v Londonu, pod kakšnimi pogoji bi se mogel skleniti mir, ker sta vedela, da debita žaljive pogoje. Ta odgovor zadošča, da se upre vsak, tudi že omahujoč Bur Anglezem z vso silo, ter da se bode vojna sedaj še strastnejše nadaljevala. Krüger in Stejn sta angleški odgovor potrebovala, da sta utrdila svoje rojake v neizprosnem odporu. Danes ne misli nobeden Bur več na sramoten mir, ki bi pomel z zemlje neodvisnost Transvaala in republike Oranje. To dokazuje tudi Krügerjeva brzojavka v newyorskem listu "Evening Journal": "Buri bodo nehali šele s smrtjo boriti se. Naše čete se vračajo k prvi obrambeni progi na svoja tla. Vojna v Natalu je bila za nas srečna dlje časa, kakor smo pričakovali. Angleži ne pridejo nikdar do Pretorije. Buri, predsednik Stejn, Joubert in jaz, kakor tudi vsi drugi smo docela složni in med nami ni nobenega prepira. Bog nam pomagaj. Torej bo dalje za življenje in smrt!"

S posredovanjen severoameriških zveznih držav brzokone ne bode nič, akoravno je Mac Kinley nastopil vse bolj odločno, kakor katere si bode evropska vlada. Kakor je namreč v predzadnji seji naznanil lord Balfour, je ameriški poslanik White izročil Salisburyju brzojavko tajnika Hava naslednje vsebine: Potom prijateljstva naznanim angleškemu zunanjemu ministru, da sem prijel danes brzojavko ameriškega konzula v Pretoriji, ki naznanja, da obe južno-afriški vladi prosita predsednika Mac Kinleya, naj posreduje v sedanjih vojni, da se čim prej doseže mir, in da so jednako prošnjo prejeli tudi drugi zastopniki. Ko Vam naznanjam to prošnjo, izražam nado po predsednikovem naročilu, da se bo našla pot, ki vodi do miru, ter povem, da je predsednik Mac Kinley radovoljno pripravljen na kakoršen koli način sodelovati v dosegu miru. (Živahna pohvala pri Irchi). A Salisbury je odgovoril na to ponudbo, da se sicer izraza priznanje za prijateljsko izraženo mnenje, da pa mora sporočiti ameriški vladi, da Anglija ne namerava vsprejeti posredovanja nobene zunanje države. (Živahna pohvala pri vladinovcih). — Jediná Amerika se je toraj drznila ponuditi roko v posredovanje, a se to so Angleži kratkomalo odbili, da s tem po-kažejo, da so na zemlji (P) neomejenji gospodariji. Amerikanci si seveda ta prijazen vsprejem dobro zapomnijo.

"Pod zastavo Burov". — Nemci že izkoriščajo vojno v južni Afriki. Znani založnik W. Berndt v Berlinu ima pripravljen poseben roman "Pod zastavo Burov". To je zgodovinski roman iz Transvala po dogodkih nekega misijonarja. Pravi, da je v romanu slikano točno življenje Burov, njihovo domoljubje, junaški boji za svobodo, itd. Roman preveva ljubezen mladega Bura do neke angleške ogleduhinje.

Razpita "Lex Heinze" je 16. t. m. v nemškem drž. zboru deloma obveljala. Zbornica je sprejela s 166 proti 127 glasom tako proti umetnosti kakor proti gledališčem naperjeni paragraf. Daljna seja se je proglasila za tajno, da se razpravlja o predlogu socijalistov, naj se izprazni pri nadaljnjih razpravah o lex Heinze galerije, ker pridejo na vrsto jako delikatne stvari. Socijalisti so se dogovorili s svobodomiselnó stranko, da bodo nadaljno razpravo o lex Heinze obskrbitali s tem, da bodo zahtevali glasovanje po imenih in stavljali nebroj preminjvalnih predlogov.

Kaj namerja Rusija? — Iz Carigrada poročajo "Standardu": Došla uradna poročila javljajo, da je Rusija odredila splošno mobiliziranje vojske in vojnega ladijevja. Mnogo trgovskih ladij v lukah Črnege morja so že prazne mornarjev, ki so bili doloteni za mornarično reservo, ruska topničarka "Črnomorec" pa je dobila naročila, naj odrine v Odeso. Te dni se je tu — v Carigradu — govorilo, da je Turčijo odredila, naj se pošljejo stitji veliki topovi in več pomožnih čet v sobesčino v Trapezunt, kamor je bila nemudoma odposlana tudi ruska križarica. Sodi se, da imajo ruske odredbe samo ta namen: prisiliti Porto, -dovoliti Rusom koncesijo za železnice v Mali Aziji.

Narodno gospodarstvo.

Trgovsko in obrtno društvo na Gorlško je imelo pretekla praznika tri zaupne shode: v Bolcu, Kobaridu in Tolminu. Prvima dvema je predsedoval odbornik Fr. Kocijancič, tretjemu pa župan in deželni poslanec Oskar Gabršček. Udeležba obilna. O namenih in načrtih društva sta obširno govorila And. Gabršček in Ant. Kristan, v Tolminu tudi Oskar Gabršček. Poslušalci so pozorno sledili govornikom in napolnili prav živo razgovarjali se o vsem, kar so slišali. Povsod je bila ta sodbá: Edino po poti, katero nam kaže to društvo, pridemo gorlški Slovenci do boljših časov. Načrtov je veliko in krasnih, pa lahko izvršljivih, ako le hočemo. — Ti shodi obrodé gotovo obilo dobrega sadu.

Knjiga krojaštva. — G. Mat. Kunc, znani pisatelj "Toalete" in "Krojnih vzorcev", naznanja, da je ravnokar izšla na novo "Knjiga krojaštva", način prirojevalne umetnosti po sorazmerni teoriji. Služi za samopouk ter v podlago pri šolskem pouku; ima podobe, tabele, itd. Cena 6 K. Naslov za naročila: M. Kunc, Ljubljana. Knjiga je priznana izvrstne vsebine. Kdor bi jo rabil, naj ne zamudi, kupiti jo.

Razglas c. kr. poštnege in brzojavnega ravnateljstva v Trstu. — Vsled odredbe c. kr. trgovskega ministerstva se smejo poštne, brzojavne in telefonske vrednotice prejšnje izdaje, ki se nahajajo še po preteku meseca sušca 1900. v posesti občinstva, uporabljati v poštnege prometu dalje do ušetega 30. kimovca 1900; izvzete pa so casnišče dostavljavne znamke golice za poštne naloge, poštne spremnice, poštne nakaznice in poštne spremnice s povzetno nakaznico za tu- in inozemski promet; slednjič so izvzete golice za brzojavke, ki se od-dajajo proti kasnejemu obračunjanju dotičnih pristojbin.

Razvet ruske tovarniške industrije. — Kakor nam kažejo poslednja data o razvijanju ruske tovarniške industrije, se je ta prav mogočno od nedavnih časov razširila. L. 1887. je bilo na Ruskem 38.888 tovaren, v katerih je izdelovalo 1318 tisoč delavcev razne izdelke v vrednosti 1334.5 milj. rubljev; l. 1890. je pa že bilo 32.254 tovaren, v katerih je izdelovalo 1424.7 delavcev izdelke, katerih vrednost je bila 1502.5 milj rubljev; leta 1897. je pa bilo 39.029, v njih 20982 tisoč delavcev — izdelalo se je pa za 2839.1 milj. rubljev. Od leta 1897. nimamo podrobnih dat, ali razcvet baš v poslednjih dveh letih je uprav ogromen.

Na Finskem je zakonodajna komisija z 29 glasovi proti 6 odobrila predlog Mechelina, po katerem se dopuščajo žene v vse službe, ravno tako kakor možki s popolno enakopravnostjo.

Stare poštne vrednotnice vseh vrst se se lahko rabijo v poštnege prometu do 30. septembra letos. Seveda se morajo pri dopisnicah prilepljati dopolnilne znamke po jeden vinar.

Zahvala.

Ganjeni po tolikih dokazih sočutja povodom nenadomestne izgube, ki nas je doletela s smrtjo našega preljubjenega, nepozabnega soproga in očeta

JOSIPA DEL PIERO,

izrekamo tim potom vsm blagim srcem za izkazano spoštovanje do ranjkega najglobljeje žalvalo.

Gorica, dne 20. sušca 1900.

Žalujoča rodbina Del Piero.

Rudolf Benedetič

čevlarski mojster
v Gorici, ulica Morelli št. 5.

Priporočam svojo čevlarsko delavnico vsem domačinom, ter rojakom na deželi: gospodom, damam, gospicam, trgovcem in obrtnikom za izdelovanje bodisi priprostega ali najfinejšega obuvala. Izdelek je trpežen delo pa ukusno, po ugodnih cenah.

Sviloprejsko seme

pšenične barve

prodaja se po 10 kron unča, ali tudi po pogodbi, za šestino pridelka.

Naročila je pošiljati na naslov: Humar Andrej — Dolenja Vrtojba h. št. 23.

100 do 300 gld. mesečno lahko zaslužijo osebe vseh stanov in vseh krajev s prodajo zakonito dovoljenih drž. papirjev in srečk, a da ni potrebna glavica in ni nikakoli nevarnost. — Ponudbe pod Ludwig Osterreicher, VIII Deutsche gasse 8 Budapest. 101

Odlikovani fotografski atelier

A. Jerkič,

Gorica, Gosposka ulica št. 7, v hiši „Goriške ljudske posojilnice“.

edini zalagatelj c. kr. avstrijske državno-uradniške zveze za Goriško, sprejema vsa v fotografsko stroko spadajoča dela.

Novi, velikomestno urejeni atelier odgovarja vsem modernim zahtevam v tej stroki.

P. n. gg. državni uradniki in njihovi družinski člani dobé pri obstoječih cenah 15% rabat.

Se toplo priporočam z odličnim spoštovanjem udani

ANTON JERKIČ.

Leta 1881. v Gorici ustanovljena tiskarna

E. Riessner, v Nunski ulici 3,

(nasproti nunski cerkvi)

Priporočam preč. duhovščini in slavnemu občinstvu svojo lastno izdelovalnico umetnih čevljev za vsakovrstne cerkvene potrebe. Ima veliko zalogo nagrobnih vencev, za mrtvaške potrebe, voščene sveče itd. vse po zmerni ceni. — Naročila za deželo izvršuje točno in solidno. Priporočam slavnemu občinstvu tudi svojo tiskarno črk na perilo. (P. cl.)

Kuštrin Anton

trgovec

z jedilnim blagom

Gosposka ulica št. 23.

Priporočam svojo zalogo jestvin in kolonijalij po jako nizkih cenah.

Ima zalogo vsakovrstnega olja, na vadnega in najfineje vrste „Luka“.

Razpošilja naročeno blago tudi na deželo po pošti od 5 klg. naprej.

Obljublja točno in hitro postrežbo.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8
priporočam

pristna bela
in črna vina
iz vipavskih,
furlanskih,

briskih, dal
matinskih in
isterskih
vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogorske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cene zmerno. Postrežba poštena.

Karol Draščik,

pekovski mojster in sladničar
v Gorici na Kornu št. 8.

Priporočam vsakovrstno pecivo, kolače za birmance, torte i. t. d.

Priporočam se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila ter obljublja solidno postrežbo po jako zmernih cenah.

Novoporočenci pozor!

Stejen si v čast naznanjati slavnemu občinstvu, da sem razširil trgovino pohištva v ulici Viturini, glavni vhod v gosposki ulici.

Anton Breščak

v Gorici, gosposka ulica 14, blizu lekarne Gironeccljeve.

V zalogi
ima najelegantnejše
sobe, na katere se
še posebej opo-
zarja!

V zalogi ima vsakovrstno pohištvo za vsaki stan. Pohištvo je po najmodernejših slogih, posebno spalne jedilne in posetne sobe so po Nemškem slogu odlikovanih Črnogorjevih delavnic v ulici Ponte nuovo in via Leoni, katere so lepše in ukusnejše izdelane in ceneje od Dunajskih in Budapeških tovarn. Ostalo pohištvo je od prvih mizarskih mojstrov.

Sprejema se naročila in izdeluje po izbiri obrisa, najceneje in v najkrajšem času.

Bogata zaloga podob na platno in šipo z različnimi okvirji. Belgijska brušena ogledala vsake velikosti. Različno pohištvo, kakor: toaletne mizice, različna obošala, preproge za okna i. t. d. Različne stolice iz trsa in celulojda, posebno za jedilne sobe. Blazine iz strune, afriške trave, z žimami in platnom na izbero ter razne tapetarije.

Reči, katere se ne nabavajo v zalogi, preskrbijo se po izbiri cenikov v najkrajšem času.

Daje se tudi na obroke, bodisi tedenske ali mesečne. — Pošilja se tudi izven Gorice po železnici in parobrodih.

Zahteva naj se

popis in cenik leposlovnih in drugih knjig iz naše zaloge, katerega pošiljamo franco kamorkoli.

„GORIŠKA TISKARNA“ A. GABRŠČEK V GORICI

Gosposka ulica št. 9.

(Ustanovljena leta 1893.)

(Ustanovljena leta 1893.)

je najmoderneje urejeni tiskarski zavod, kjer se izgotavlja vsako najfineje in elegantno delo v najkrajšem času po jako kulantnih cenah, kakor:

Brosure v vseh oblikah in jezikih v modernih in trdnih platnicah, diplome za častne občane in druge enake prilike v najrazličnejših barvah, trgovske račune, pisma in zavitke s firmo, cenike, društvene vspejede in vabila na kartonu ali papirju, posetnice najelegantnejše kakovosti v skatljah z zavitki, poročila in zaročna naznanila v veliki izbiri in vseh mogočih oblikah, plesne vspejede, smrtnice itd. itd.

O začetku šolskega leta priporočam slavnemu občinstvu, krajnim in okrajnim šolskim svetom vse potrebne šolske tiskovine v slov., hrv. in ital. jeziku za Goriško in Istro, nadalje za izdelovanje uradnih zavitek (kuvert) v različnih oblikah in kakovostih.

Velika zaloga izgotovljenih tiskovin za c. kr. okrajna glavarstva, županstva, sodnije, notarje, šolske, cerkvene in druge urade.

V naši založbi imamo te-le časopise:

„Soča“, celoletna naročnina stane gld. 6-60, izhaja trikrat na teden. — „Primorac“, celoletna naročnina stane gld. 1-60, izhaja vsak teden, na štirih straneh. — „Slovanska knjižnica“, doslej je izšlo 93 snopičev najrazličnejše vsebine. Nadaljnje izdajanje začasno vstavljeno. V zalogi so na razpolago se vsi snopiči z malimi izjemami.

„Salonska knjižnica“ za odrasle izhaja v nedoločenih rokih. I. knjiga „O te ženske“, novele in črtice. Spisal Fr. Govekar, je izšla l. 1897. Stane s poštnino vred gld. 1-10. Izšla je ravno II. knjiga „Salonske knjižnice“; prinaša založbo „Hamlet“, cena 70 kr. — „Rokovnjači“, narodna igra v petih dejanjih. Cena 40 kr. — „Sin“, rodbinska drama v štirih dejanjih. Cena 60 kr.

„BEN--HUR“ roman iz časov Kristusovih.

Mehko vezan gld. 1-30, trdo vezan gld. 1-65 s poštnino. Ker je ta knjiga interesantne vsebine je postalo obče zanimanje tako, da imamo le malo izvodov več v zalogi. Kdor želi še imeti to knjigo, opozarjamo, da si jo za časa omisli.

„Rusko-slovenski slovar in slovnica“

Sestavil M. M. Hostnik.

Cena mehko vezanemu gld. 1-50, trdo vezanemu gld. 1-80, poštnina 10 kr. več.

Na zahtevo pošiljam velik ilustriran cenik zastoj in franko.

S. Scheuer - Krakovo
Postfach 40.

Resna ženitev!!

Slovenski posestnik v goriški okolici z okroglo glavico 50 tisoč kron, 60 let star, krepke in prijazne zunanosti, želi poročiti pridno ter uzorno 30-40-letno gospodnično ali vdovo z doto 4 do 8 tisoč kron. Le resne ponudbe naj se blagovolijo pošiljati na naslov: „Resna ženitev“ na upravnstvo „Soča“.

Vinarsko in sadjarsko društvo
za Brda

Prodaja naravne in pristne briske pridelke po zmernih cenah.

Zaloga pristnih briskih vin.
Desertna v na.

Razpošilja na vse kraje od 56 litrov naprej. Uzorce vin pošilja na zahtevo.

Sedež društva je v Gorici: ulica Barzellini št. 20
Podružna klet: ulica Torrente št. 6.